

BESLUT

2018-11-09

Dnr: 18/02793

SAKEN

Fråga doktorn, SVT1, 2018-08-20, inslag om att äta sig till en bättre hjärnhälsa; fråga om opartiskhet, saklighet samt mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

I det aktuella programmet förekom ett inslag där en inbjuden gäst och tillika författare och forskare berättade om sin nya bok som handlade om att tarmens bakterier påverkar hjärnan, allt från alzheimer till depression. I inslaget sades bland annat följande.

(Programledare) – Är det revolutionerande kunskap som vi börjar få nu? (Gäst) – Absolut, och jag citerar egentligen bara forskarna. För jag har ju sammanställt deras forskning. Så sent som 2008, alltså för tio år sen som man upptäckte när man studerade bakteriernas gener. Att de är helt centrala och avgörande för vår hjärnas psykiska hälsa och andra delar av vår hälsa. Men jag har valt att rikta in mig på hjärnan, för att ja. (Programledare) – Vi ska återkomma till den psykiska hälsan för det tycker jag är intressant. Vi är ju ett land som äter väldigt mycket uppåtjack som vi kallar lite slarvigt vi stockholmare. Men SSRI-preparat och det får ju konsekvenser för både unga och gamla.

I slutet av intervjun sa gästen följande.

Bokstaven F står för fermenterat. Där hittar du massa mjölksyrabakterier. Som har visat sig ha lika stor effekt som antidepressiva läkemedel. Du hittar fibrer som också har visat sig i studier ha lika stor effekt som ångestdämpande medel som valium [---].

ANMÄLNINGARNA

En anmälare anser att programledaren tog ställning mot användningen av så kallade SSRI-preparat. Anmälaren är kritisk till att antidepressiva mediciner benämndes som ”uppåttjack”. Psykisk ohälsa är historiskt och än i dag oerhört stigmatiserande.

En annan anmälare anser att pseudovetenskapliga och direkt skadliga påståenden spreds oemotsagt om att mjölksyrebakterier skulle ha samma effekt som antidepressiva läkemedel.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Sveriges Television ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kraven på opartiskhet och saklighet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra så kallade tillfälliga medverkande.

Sveriges Television ska ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen (16 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen tillämpas bland annat när det gäller program eller inslag som kan uppfattas som diskriminerande. Den innebär enligt granskningsnämndens praxis att programföretaget inte får sända program eller inslag som är uppenbart kränkande mot något av könen, mot människor med viss hudfärg, nationalitet, religion eller sexuell läggning eller mot människor med olika former av funktionsnedsättningar eller sjukdomar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att forskaren var en tillfälligt medverkande som var inbjuden i egenskap av expert. Hennes uttalanden innebär inte att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet. Nämnden anser inte heller att programledarens förhållningssätt eller uttalanden strider mot kravet på opartiskhet eller televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av granskningsnämndens vice ordförande Malin Bonthron efter föredragning av Karin Lundin.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Karin Lundin

Originalhandling med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.